

Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

Číslo: 4382-2017-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona zo 14. septembra 2017 o štátnej cene Jozefa Miloslava Hurbana
a štátnej cene Alexandra Dubčeka

Predkladá:
Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'A' followed by a cursive 'Kiska'.

Bratislava 3. októbra 2017

Na rokovanie

Národnej rady Slovenskej republiky

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon zo 14. septembra 2017 o štátnej cene Jozefa Miloslava Hurbana a štátnej cene Alexandra Dubčeka (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky sa toto ustanovenie vzťahuje v plnom rozsahu aj na zákonodarnú činnosť Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“).

Zákon č. 522/2008 Z. z. o vyznamenaniach Slovenskej republiky (ďalej len „zákon o vyznamenaniach“) v § 1 ustanovuje, že udelením štátnych vyznamenaní a iných vyznamenaní Slovenskej republiky oceňuje Slovenská republika mimoriadne zásluhy o Slovenskú republiku, jej vznik, o vznik a budovanie demokratickej spoločnosti, mimoriadne zásluhy alebo významné zásluhy o obranu a bezpečnosť Slovenskej republiky, mimoriadne výsledky alebo významné výsledky práce, hrdinské činy a iné výnimočné činy. V § 2 zákona o vyznamenaniach je uvedený zoznam štátnych vyznamenaní, pričom podľa § 2 ods. 3 iné vyznamenania sú vyznamenania podľa osobitných predpisov.

Národná rada schválila 14. septembra 2017 zákon o štátnej cene Jozefa Miloslava Hurbana a štátnej cene Alexandra Dubčeka. Schváleným zákonom sa zriaďujú štátna cena Jozefa Miloslava Hurbana a štátna cena Alexandra Dubčeka (§ 2 schváleného zákona), pričom tieto štátne ceny je možné udeliť za zásluhy, výsledky práce alebo činy mimoriadne významné pre rozvoj jednotlivých oblastí spoločenského, ekonomického alebo kultúrneho života v Slovenskej republike (§ 1 schváleného zákona).

Ako z týchto ustanovení zákona o vyznamenaniach a schváleného zákona vyplýva, udeliť vyznamenania aj štátne ceny je možné za rovnaké zásluhy v rovnakých oblastiach života spoločnosti v Slovenskej republike. Schválený zákon používa rovnakú terminológiu a dôvody na udelenie štátnych cien ako používa zákon o vyznamenaniach.

Udelením štátnej ceny Jozefa Miloslava Hurbana oceňuje predseda národnej rady jednotlivca alebo kolektív za jeho mimoriadne významné zásluhy, výsledky práce alebo pôsobenie v oblasti legislatívy, práva, rozvoja demokracie alebo ústavnosti v Slovenskej republike. Udelením štátnej ceny Alexandra Dubčeka oceňuje vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) jednotlivca alebo kolektív, ktorý sa významne zaslúžil o rozvoj

v oblasti hospodárstva, vedy a techniky, školstva, kultúry, umenia, športu, sociálnej oblasti alebo v inej oblasti spoločenského života, alebo za významné šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí.

Zásadne totožné sú aj postupy navrhovania a udeľovania štátnych vyznamenaní a štátnych cien; v prípade štátnej ceny Jozefa Miloslava Hurbana môže, rovnako ako prezident Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“) pri štátnych vyznamenaníach, rozhodnúť o jej udelení sám predseda národnej rady, a to aj bez návrhu.

Na základe formy a obsahového zamerania štátnych cien je preto nevyhnutné považovať ich za štátne vyznamenania. Bez ohľadu na to, že schválený zákon používa na zriadené štátne vyznamenania pojem „štátna cena“. Ide len o synonymické vyjadrenie, ktoré nemení podstatu a účel štátnej ceny ako štátneho vyznamenania.

Ústava v čl. 102 ods. 1 písm. i) ustanovuje, že prezident udeľuje vyznamenania, ak na to nespĺnomocní iný orgán. Zákonnou úpravou udeľovania vyznamenaní Slovenskej republiky je zákon č. 522/2008 Z. z. o vyznamenaníach Slovenskej republiky v znení zákona č. 115/2011 Z. z. Žiaden iný ústavný orgán nemá ústavou zverenú právomoc udeľovať vyznamenania. Vláda a národná rada môžu len navrhovať udeliť vyznamenanie (§ 16 zákona o vyznamenaníach).

Z výlučného oprávnenia hlavy štátu vyplýva, že bez splnomocnenia prezidenta nie je možné, aby iný ústavný orgán Slovenskej republiky udeľoval vyznamenania alebo im formálne a obsahovo rovnocenné ocenenia, za aké treba považovať aj štátne ceny.

Okrem toho, podľa čl. 101 ods. 1 ústavy prezident reprezentuje Slovenskú republiku navonok; prejavuje sa to aj v tom, že vyznamenanie môže udeliť aj občanovi iného štátu. Schválený zákon však umožňuje predsedovi národnej rady a vláde, aby štátnu cenu udelili aj občanovi iného štátu, hoci ani jeden z týchto ústavných orgánov nereprezentuje Slovenskú republiku navonok tak, ako to prislúcha hlave štátu.

Námietku, podľa ktorej štátna cena nie je štátnym vyznamenaním, treba odmietnuť aj na základe historického výkladu ocenení, akými boli štátne ceny. Podľa čl. 62 ods. 1 bod 9 Ústavy Československej socialistickej republiky prezident republiky prepožičiaval vyznamenania, ak na to nespĺnomocnil iný orgán. Ani v tomto ustanovení Ústavy Československej socialistickej republiky nebol základ na to, aby iný ústavný orgán prepožičiaval vyznamenania. Aj preto pred prijatím vládneho nariadenia č. 29/1962 Zb. o udeľovaní štátnych cien Klementa Gottwalda bol vyžiadaný súhlas prezidenta republiky. Navyše, toto vládne nariadenie bolo vydané podľa § 7 zákona č. 247/1949 Zb. o vyznamenaníach a čestných uznaniach, a tak zaradilo štátne ceny medzi vyznamenania.

V tejto súvislosti zdôrazňujem, že pôvodné znenie Ústavy Slovenskej republiky z roku 1992 malo rovnaký text, t. j. že prezident zapožičiava vyznamenania, ak na to nespĺnomocní iný orgán, čo potvrdzuje oprávnenosť použitia metódy historického výkladu.

III

Z čl. 2 ods. 2 ústavy ako aj z čl. 1 ods. 1 ústavy, podľa ktorého je Slovenská republika právny štát, vyplýva, že každý zákon prijatý národnou radou musí byť v súlade s ústavou.

Schválený zákon nie je v súlade s uvedenými požiadavkami ústavy na zákonodarnú činnosť národnej rady.

Vzhľadom na výhrady a pripomienky uvedené v časti II navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

Bratislava 3. októbra 2017